

Slovenski dom

Štev. 3

V Ljubljani, četrtek 4. januarja 1940

Leto V

Uradni izidi plebiscita na Južnem Tirolskem:

75% italijanskih Tirolcev je glasovalo za preselitev v Nemčijo

Rim, 4. jan. o. Uradno poročajo: 31. decembra o polnoči je potekel prebivalstvu ob gornji Adiži (Južnem Tirolskem) rok, da se odloči ali sprejme nemško državljanstvo ter se izseli v Nemčijo ali pa obdrži italijansko državljanstvo po določilih nemško-italijanskega sporazuma podpisanega lani v Milanu.

Po uradnih glasovalih je za izselitev v Nemčijo glasovalo 185.365 pripadnikov nemške narodnosti v tej italijanski pokrajini.

Po posameznih provincah je izid glasovanja naslednji:

Bolzano: Glasovalo za nemško državljanstvo 166.488.

Trident, Belluno: 16.562.

Videm: 2805.

Skupno: 185.365.

Vsi ti Nemci se bodo morali izseliti v roku in po pogojih določenih v omenjenem sporazu med Italijo in Nemčijo.

Skupno število nemškega prebivalstva na Južnem Tirolskem je znašalo po zanesljivih podatkih okoli 250.000 duš. Za preselitev v Nemčijo se je odločilo torej 75 odstotkov Južnih Tirolcev, drugi pa hočejo ostati na svoji

zemlji kot italijanski državljani z vsemi posledicami, ki jih to državljanstvo po zakonih prinaša.

Izid glasovanja je zanimiv. Splošno so pričakovali, da bo večina Tirolcev hotela ostati na svoji zemlji. To stališče je v začetku zagovarjala tudi njihova večinska stranka, pozneje pa se je njeno stališče spremenilo, ker je pro-

paganda za preselitev v Nemčijo navajala med drugim kot razlog to, da naj Tirolci zdaj prav vsi glasujejo za Nemčijo in se tudi preselijo če bo treba, kar bo pa samo začasno. Ta plebiscit bo pozneje Nemčiji služil kot opora za dokaz, da je Južni Tirol po pripadnosti in po zavesti nemški, na podlagi česar bo kdaj mogoče zahtevali vrnitev tega ozemlja Nemčiji.

Anglija, Francija in Italija - brez poslanikov v Moskvi

Moskva, 4. januarja. o. Angleški poslanik Seeds je prednočnim za nedoločen čas odpotoval iz Moskve v London, da poroča svoji vladi o stališču Rusije do Anglije in o sedanjem stanju v Rusiji.

Včeraj je odpotoval iz Moskve tudi francoski poslanik Naggier, prav tako za nedoločen čas.

Snoči se je odpeljal z vlakom iz Moskve italijanski poslanik Rosso, ki se vrača v Rim

na podlagi naloga italijanske vlade. Z istim vlakom se je odpeljal iz Moskve v Berlin tudi dr. Ritter, načelnik gospodarskega oddelka nemškega zunanjega ministrstva. Dr. Ritter se mudi v Moskvi v zvezi s sovjetsko-nemškimi trgovskimi pogajanjmi, ki še niso končana. Izvedlo se je, da se bo dr. Ritter v kratkem vrnil v Moskvo.

Sovjeti žele pogajanj s Turčijo

London, 4. januarja. m. Iz Ankare poročajo, da je obiskal turškega zunanjega ministra Saradzogla sovjetski veleposlanik ter mu najprej izrazil sožalje v imenu sovjetske vlade zaradi nesreče, ki je zadela Turčijo. To priložnost je pa sovjetski veleposlanik izkoristil tudi v to, da je turškega zunanjega ministra vprašal, ali ne smatra sedanjega trenutka za ugodnega za nadaljevanje pogajanj med Turčijo in sovjetsko Rusijo. Saradzoglu ni dal na to jasnega odgovora.

Sovjetske oblasti so odklonile turško prošnjo, da bi sovjetske ladje in tehnični pomožni oddelki pomagali pri reševanju žrtev potresa in poplave v ozemlju vzdolž ruske meje.

Nemci ne pomagajo niti Fincem niti Sovjetom ...

Berlin, 4. januarja. Uradno poročajo: Iz francoskega in angleškega vira prihajajo vesti, da Nemčija podpira Finsko z orožjem. Isti krogi širijo glasove, da so Sovjeti prosili Nemčijo za pomoč in da je Nemčija poslala v Sovjetsko Rusijo inženirje in vojni material. V pristojnih krogih izjavljajo v zvezi s tem, da so vsi ti glasovi izmišljeni in da samo dokazujejo angleški manevar, ki hoče Nemčiji podkati dvomnosti v njenem jasnem stališču do sovjetsko-finskega konflikta, da bi tako ustvarili dvome in zmešnjavo pri nevtralnih državah in jih pridobili za britanske namene.

Ustanovitev odbora za obnovitev Avstrije

Rim, 4. januarja. m. Francosko in angleško časopisje je pred dnevi poročalo, da so avstrijski begunci na čelu z knezom Starhembergom ustanovili v Parizu poseben odbor za obnovo avstrijske države. Podobna poročila je objavilo tudi italijansko časopisje. Včeraj poročajo dopisniki rimskih dnevnikov, da sta Francija in Anglija privolili v ustanovitev navadnega avstrijskega begunskega odbora, toda temu odboru se ne bosta priznala položaja vlade v tujini, kakor je to primer s poljsko vlado v Angereu.

3336 hiš je uničila poplava v zahodni Turčiji

Ankara, 4. januarja. AA. Havas. Zaradi poplav v okolici Bruse in Adapazara se je podrla 3336 hiš, 8 mostov je porušeni. V pokrajini Ismiti je reka Uedig začela padati, vendar so vasi Ikili, Audemia in Bergame še zmerom pod vodo. Stokovnjaki izjavljajo, da gre za slabo samo jakosti nasipov pri Brusi, ki so zdržali silni pritisk vode, da se ni pripetila večja nesreča. Ti nasipi so preračunani na pritisk vode tisoč kubičnih metrov na sekundo, toda voda je hrumela s pritiskom 6000 kubičnih metrov na sekundo. Predsednik republike Izmed Ineni se je včeraj popoldne vrnil v Ankaru, ko si je ogledal kraje, ki jih je prizadel potres.

Oderuhe - v internacijo!

Sofija, 4. januarja. o. Bolgarska vlada je pred kratkim izdala uredbu, da morajo trgovci vse blago za domačo porabo prodajati po predvojni ceni, da se tako prepreči navijanje cen in krivični dobički. Včeraj je pa trgovinsko ministrstvo pri nadzorstvu nad izvajanjem te uredbe ugotovilo novo kršitev določil in je zato 20 trgovcev poslalo v internacijo v notranjščino države, kjer bodo morali opravljati prisilna javna dela.

Zadnja seja vlade red pravoslavnim Božičem

Belgrad, 4. januarja. m. Za popoldne ob petih je napovedana seja ministrskega sveta. Vodil jo bo predsednik vlade Dragiša Cvetković, navzoči pa bodo vsi člani vlade, ki so že včeraj prispeli v Belgrad. Zaradi današnje seje ministrskega sveta sta se včeraj sešla gospodarski in politični odbor ministrov.

Vesti 4. januarja

Francoska vojska v Siriji je dala turški vladi na razpolago šotore in 5000 odev. Francoski visoki komisar v Siriji je kupil material za šotore za 200.000 frankov in naročil, da se izroči turški vladi.

Rimska radijska postaja je snoči objavila vest iz Talina, da so se v Leningradu zaradi skrajnega pomanjkanja živeža pripetili na ulicah hudi neredi. Prav tako poročajo o izgredih tudi v Moskvi.

Velika množica je priredila slavnosten sprejem mornarjem angleških križark »Achilles« in »Ajax«, ki sta včeraj pristali v Buenos Airesu. Vsi listi žele dobrodošlico in objavljajo slike ladij in poveljnikov. Častniki so bili gosti večerji popoldne angleškega kluba, zvečer so bili pa v gosteh pri britanskem poslanstvu.

Irski parlament je odobril zakonski načrt, ki pooblašča vlado, da brez sodnega postopka lahko zapre vse sumljive osebe.

Turško trgovsko zastopstvo je odpotovalo v Rim, na pogajanja za nov trgovski sporazum med Italijo in Turčijo. Novi sporazum bo sklenjen v skladu z določili pogodbe med Anglijo, Francijo in Turčijo.

Londonški radio je snoči poročal, da je Nemčija sprejela kredit 8.000.000 funtov sterlingov (2 milijardi dinarjev) za bližnjo preselitev Nemcev iz južne vzhodne Evrope.

Madžarski zunanji minister grof Czaky bo te dni odpotoval v San Remo, italijansko letovišče. Uradno potuje na dopust, neuradno pa na važne razgovore z italijanskimi voditelji o bodočem sodelovanju med Madžarsko in Italijo.

Romunska vlada je sprejela zakon, po katerem dobi pravico mobilizirati po potrebi vse eposobne moške za poljedelska in obrambna dela. Poseben zakon je začel veljati včeraj tudi na Švedskem.

Promet med Nemčijo in med južnovzhodnim evropskimi državami je zelo otežkočen, ker Nemci ne vračajo tujih tovornih vagonov, če te države svoje blago vozijo z njimi. Zdej se te države branijo, da bi prevažale blago v Nemčijo s svojimi vagoni.

Hud požar je uničil ogromno trgovsko hišo »Galeries modernes« v Belfordu blizu francosko-nemško-švicarske meje. Domnevajo, da je požar delo komunistične sabotaže, kakor nedavni požar telefonske centrale v Lilleu, važnem zveznem križišču za francosko vojsko.

Predsednik angleške delavske stranke major Atlee je odpotoval na francosko bojišče in bo obiskoval angleške oddelke.

Angleška vlada uradno sporoča, da ji ni nič znanega o tem, da bi bila Nemčija poslala Švedski kako spomenico, v kateri naj bi izjavljala, da ne bo pustila dovajati orožja iz Anglije in Francije čez Švedsko za Fince.

250.000 političnih kaznjencev, prebivajočih na ruskem skrajnem severu je obsojeno na smrt od lakote, ker potrebuje rdeča vojska ob finski meji vse prometne zveze samo za svojo preskrbo.

V bojiščih pri Sali je padel tudi major Kraenik, poseben odposlanec maršala Vorosilova, ki je na vse dele bojišča poslal svoje zapupnike, da bi mu poročali o pomanjkljivosti sovjetskega poveljstva.

Najnovejša vrsta pomorskih torpedov nima več motorja na stisnjeni zrak, marveč majhne eksplozijske motorje, ki imajo moč 300 k. s. in ženejo torpede z brzino 75 km na uro. Take torpede uporabljata zdaj angleška in francoska mornarica.

Irška vlada bo sprejela hud zakon proti nasilju, ker so pri zadnjih preiskavah ugotovili, da dobivajo voditelji skrivne irske republikanske vojske veliko denarja in druge pomoči iz tujine, da bi Angliji delali težave doma.

Angleški vladni krogi uradno izjavljajo, da jim ni nič znanega o tem, da bi Perzija in Afganistan mobilizirala zaradi tega, ker se zbira sovjetska vojska ob njihovih mejah.

Pomorski promet v Antwerpenu, glavnem belgijskem pristanišču, je decembra 1939 znašal nad 2 milij. ton, decembra 1939 pa samo 650 tisoč ton. Iz teh števil je razvidna škoda, ki jo trpe nevtralne države zaradi vojne.

Predsednik Francije in angleški kralj sta si za novo leto poslala brzojavni čestitki, v katerih izražata voljo Anglije in Francije, da ne bosta prej odložili orožja, dokler ne dobita stvarnih poročev za trajen mir v Evropi.

Na nemški protest proti temu, da Anglija in Francija izrabljata za sedanjo vojno tudi mandate, čezmorske posesti, ki so jima od Zveze narodov dodeljene samo v upravljanje, odgovarjajo Francozi, da Nemčija nima pravice protestirati, ko ona izkorišča za vojno Avstrijo, Češko, Slovaško in Poljsko. Razen tega se Nemčija sklicuje v ugovoru na določila versajske mirovne pogodbe, glede katere je že tolikokrat uradno izjavila, da te pogodbe ne priznava in da se ji je posrečilo uničiti njene glavne posledice.

Bojševiki so mislili, da bodo po nemškem zgledu z bliskovito vojno v 14 dneh uničili Finsko. Zdej pa vse kaže, da bodo morali začeti ta namen novo pelotko na finskem bojišču — so se sinoči norčevale francoske radijske postaje iz sovjetskega vojskovanja.

Mrz in led po vsej državi

Belgrad, 4. januarja. m. Iz vseh krajev v notranjosti države poročajo o hudem mrazu, ki je zadnje dni zavladal. Tako poročajo iz Banje Luke, da so zamrzile Sava, Vrbas, Sana in Una. Pri Borovem je zamrznila tudi Donava, ter je led tako močan, da kmetje hodijo po njem z ene strani na drugo.

Včeraj je bilo v Sarajevu 20 stopinj mraza, v Bitolju pa 21. Veliki snežni zameti in mraz zelo ovirajo avtomobilski in železniški promet po številnih krajih.

Po današnjem dnevu bo v Belgradu spet nastopilo zaradi bližnjih pravoslavnih božičnih praznikov politično zatišje, ki bo prenehalo prav za prav šele sredi januarja.

Začetek finske ofenzive na skrajnem severu pri Petsamu

Na drugih delih bojišča je še vedno precejšnje zatišje

Helsinki, 4. januarja. o. Stefani. Potrjujejo poročila, da je levo krilo finske vojske, ki operira na severu, začelo ofenzivo na vsem področju od Nautsija do Petsama.

Snočnje uradno poročilo finskega vrhovnega poveljstva pravi: Na Karelijski ožini je bilo sovjetsko letalstvo danes živahno. Blizu reke Pajpale se je ogenj sovjetskega topništva zelo okreplil včeraj popoldne in je trajal vse do današnjega dopoldne kot priprava za napad pehote. Napad ruske pehote je bil zelo hud, a smo ga s hudimi izgubami odbili z ognjem finskega topništva in pehote. Zvečer so Rusi napadli severno od Hatjalandajerva, toda njihov napad smo zavrnili. Severno od Ladosega jezera se boji nadaljuje. Vse dan je divjal hud in ogoren boj okoli ene same vojaške točke. Razen tega je bilo zelo živahno topništvo in patrol. Blizu Antojokija so finski oddelki uničili oddelke ruskih čet, v katerem je bilo več strojnic. Sovjetske protinapade smo zavrnili. Pri Suomisalmiju so Finci uničili sedem tankov. V odseku Juntusate so finke čete prodrle do levega brega jezera Kokojervi. Na drugih frontah nič novega. Na obali Ladosega jezera so se vneli manjši boji. Zaradi snežnih matežev in snega skoraj nikjer ni

bilo vojaških operacij. Danes smo zbili tri sovjetska letala, včeraj pa prav tako tri.

Finski listi poročajo iz Rige, da je sovjetski vojaški vlak skočil s tira na železniški progi proti Murmansku. Več vagonov je uničenih in veliko število sovjetskih vojakov se je ubilo. Poročilo iz Rige pravi, da v Leningradu mislijo, da je ta železniška nesreča delo sabotaže, ali, da jo je treba pripisovati akciji finskih smuških patrol, ki rušijo železniško progo.

20 norveških zdravnikov se je prostovoljno prijavilo za Finko. Pričakujejo, da se bo tudi Norveška v kratkem odzvala finskemu klicu za čim večje število bolničark.

Sovjetsko letalstvo je danes napadlo mesti Abo in Remi v Botniškem zalivu. Podrobnosti bombardiranja še niso znane. Osebe, ki so prispale iz teh dveh mest, pravijo, da je prebivalstvo kakor zmerom tudi tokrat pokazalo svoj mir in da je sovjetsko letalstvo pod izgovorom, da bombardira pristanišče, v glavnem napadalo civilno prebivalstvo.

Moskva, 4. januarja. AA. DNB. Poročilo generalnega štaba leningraškega vojaškega okrožja na položaju na finskih frontah pravi. 3. januarja ni bilo važnejših dogodkov.

Bližnji sestanek italijanskega in madžarskega zunanjega ministra

Budimpešta, 4. januarja. m. Poročila o sestanku madžarskega zunanjega ministra Czakyja in italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana se spreminjajo v toliko, da grof Ciano ne bo prišel zdaj na Madžarsko, pač pa bo jutri ali pojutrišnjem madžarski zunanji minister odpotoval za dober teden dni v italijansko kopališče Santo Margherito. Bivanje v Italiji bo grof Czaky porabil med drugim tudi za sestanke z italijanskim zunanjim ministrom, na katerem bosta govorila o vseh vprašanjih, ki se nanašajo v sedanjih razmerah na Podonavje in na Balkan.

Zatrjujejo, da bo tudi grof Ciano odpotoval

na Madžarsko, samo nekoliko pozneje. Mislijo, da bo odšel tja konec februarja.

Grof Czaky potuje v Italijo skozi Jugoslavijo.

Družba »Panamerican Airwayse« poroča, da se bo vsakdanji letalski promet čez Atlantik začel 1. aprila. Družba »Hurricane Export Airlines« pa poroča, da je sklenila pogodbo o dobavi treh velikih vodnih letal za letalski promet brez vmesnega pristajanja čez Atlantik, in sicer za znesek 2 milij. dolarjev.

Predsednik Roosevelt govori o nalogah Amerike v sedanjih vojni

Ogromni novi krediti za izpopolnitev ameriške vojske in mornarice

Washington, 4. januarja. o. Predsednik USA Roosevelt je na včerajšnji seji ameriške zbornice imel daljši govor o ameriški politiki. V njem je med drugim dejal:

Gospodarske razmere, iz katerih so se v Evropi rodile diktature in revolucije, so bile ravno take, kakor ameriške razmere, toda evropske države jih niso mogle ali pa jih niso marale reševati demokratično. Zaradi tega bodo Amerikanci vedno čutili odmeve dogodkov na drugih zemljinah. Združene države ne morejo osamljene živeti v sreči, če zunaj propada človeška omika in gospodarstvo. Nič ne misli na to, da bi pošiljal ameriško mladino na tuja bojišča. Vsa Amerika si želi, da bi Združene države ne bile potegnjene v vojno. Ameriki se ni treba bojevati z drugimi, mora pa sodelovati za obnovitev miru, ker s tem pomaga sama sebi. Združene države morajo gledati v bodočnost, kakšna bo, če bi ostali svet prišel pod oblast združene sile in če bi mali narodi v tej sili zginili. Amerika mora gledati v bodočnost, kakšno življenje čaka njene otroke, če bi ostali svet moral oboževati boga, vsiljenega mu od tujega vojščaka ali če bi mu bilo sploh prepovedano častiti Boga. Treba je gle-

dati v bodočnost, kaj bi bilo z Ameriko, če bi vso svetovno trgovino nadzoroval en sam narod s svojim orožjem.

Zaradi tega Amerika ve, da ne bo v svoji hiši varna, dokler ne bodo tudi druge države na svetu priznale, da si sme sleherni narod na svetu sam svobodno izbirati svojo vlado.

Sloga ameriških držav in trgovinski sporazumi med njimi morajo postati svetu temelj za pravičen in trden mir. Ko bo čas za to, bodo Združene države to tudi skušale doseči. Glavna njihova naloga se bo začela tedaj, ko bo prišel čas za obnovev evropskega miru.

Da bo Amerika pripravljena na to nalogo, da si zagotovi varnost, ter zaradi splošnih koristi človeštva, je potrebno, da poveča svoje izdatke za vojsko in mornarico. Amerikanci kot svobodni in zedinjeni narod morajo ohranjati na zemlji vzor človeške svobode, razuma, demokracije in časti za boljši svet, ki bo šele nastal.

Predsednik Roosevelt je na koncu zahteval, da zbornica takoj odobri znesek 271.999.523 dolarjev za zavarovanje ameriške nevtralnosti in okrepitev državne obrambe.

Zanimiva časopisna pravda v Belgradu

Obravnava o samovoljnem ravnanju bivšega šefa osrednjega tiskovnega urada proti belgrajski „Politiki“

Belgrad, 4. jan. V nekaj dneh se bo zaključila zanimiva pravda, ki jo je proti nekdanjemu šefu Osrednjega tiskovnega urada pri predsedništvu vlade, dr. Kostu Lukoviću, naperil bivši urednik belgrajske »Politike«, Vuk Dragović. Povod za spore med dr. Lukovićem, ki je bil desna roka dr. Milana Stojadinovića, je dala udeležba »Politikinega« zastopnika na vseskokskem zletu v Pragi predlansko leto. Po poročilu pranskega dopisnika Osrednjega tiskovnega urada je Vuk Dragović na banketu častnikov, ki so se udeleževali zleta, govorili žaljivo o notranjopolitičnih razmerah v naši državi. Čim se je Vuk Dragović vrnil v Belgrad in pripravil vrsto člankov o zletu in poročila o svojih razgovorih s češkimi državniki, se je oglasil dr. Kost Luković in zahteval od vodstva »Politike«, da vrže napovedane članke v koš in da odstrani Vuka Dragovića iz svojega uredništva. Vodstvo »Politike« se je tej nezakoniti zahtevi seveda upiralo, toda od dr. Lukovića je po dolgih razpravah dobilo resen namig, naj zahtevno izpolni, ker se bo sicer »Politiki« slabo godilo. Res je bil list dvakrat povrsti zaplenjen na zapoved dr. Lukovića in je grozila tudi tretja zaplemba. Po zakonu pa se mora list ustaviti, če je bil v enem mesecu trikrat zaplenjen. Tega se je »Politika« ustrašila in nazadnje je lastništvo Vuka Dragovića odpuščilo. Pred dobrega pol leta pa je Vuk Dragović vložil tožbo proti dr. Lukoviću in zahteval visoko odškodnino 900.000 din, češ da je bil ob svoj kruh zaradi nezakonitega ravnanja dr. Lukovića. Pri treh razpravah je nastopilo več pri, med drugim pa je sodna razprava razkrila tudi ozadje pritiska na »Politiko«. Ker je bil takrat notranji minister dr. Korošec, je prišla v javnost tudi vest, da je policijska oblast pomagala utemeljiti odpust Vuka Dragovića. V resnici pa je nedavna razprava pokazala,

da je dobil dr. Korošec od dr. Stojadinovića z Bleda šifrirano brzojavko, v kateri je bilo razloženo dr. Stojadinovićevo mnenje glede afera Vuka Dragovića.

Kmalu nato je belgrajska policija poklicala Dragovića na zaslišanje, toda mož je bil takoj izpuščen in je bilo rečeno, da ni povoda, da bi se proti njemu uvedlo kazensko postopanje. S tem je bila tudi izpodmaknjena zakonita osnova za preganjanje Vuka Dragovića od »Politike«. Dr. Luković se je za svoje ravnanje zagovarjal, češ da je ravnal po navodilih dr. Stojadinovića, kar bi na njegovem mestu storil tudi vsak drug državni uradnik. Pri zadnji razpravi je zastopnik »Politike« in Vuka Dragovića odvetnik Vlada Simić podrobno razčlenil ta zagovor in med drugim ugotovil tudi sledeče:

Šifrirana brzojavka je bila poslana z Bleda notranjemu ministru (dr. Korošcu, op. ur.). Kako je ravnal notranji minister v tej stvari, smo že videli. Moram priznati, da je ravnal zelo modro in pametno. Ni izvršil nobenih nalogov, ki so mu bili v tej šifrirani brzojavki dani. Smatral je za primerno, da take naloge oceni kot brezpredmetne in nedopustne. Pač pa je kot šef stroke policijske uprave v državi hotel prekontrolirati navedbe o oškodovanih državnih interesih in je ukazal, naj se Vuk Dragović pokliče in naj se proti njemu začne kazenski postopek. Ker pa za postopek potem ni bilo razloga, tako se osebnost notranjega ministra izgubila v ozadje. — Pač pa je nastopil edino dr. Luković po naročilu dr. Stojadinovića, ker je bil pač šef tiskovnega urada pri predsedništvu vlade.

Po govoru branilec dr. Lukovića in zastopnika državnega erarja je sodišče zaključilo razpravo in sklenilo, da bo razsodbo objavilo v zakonitem roku pismeno.

Ljotičeva tajna radijska postaja

Zagreb, 4. januarja. Pred nekaj dnevi se je najavila neka tajna radijska postaja, ki je v svoji oddaji povedala, da bo branila cilje in ideje Ljotičevega »Zbora«. Postaja deluje pod okriljem neke »Matice združene slovenske mladine« in se javlja redno dnevno ob določenem času. Hrvatska javnost se razburja zaradi napadov te tajne radijske postaje na banovino Hrvatsko in na vse vodilne hrvatske politike. Banovino Hrvatsko imenuje »krvi žejno banovino«, iz katere da morajo vsi zavesti Srbi bežati v ostatek pa skuša oddaja oprati Ljotičev »Zbor« madeža, katerega je organizacija prizadevala s svojimi goljufijami znani inž. Marcel Skrlj iz Zagreba, ki je bil pred kratkim pobegnil v Albanijo, potem ko je poneveril okrog milijon dinarjev. Inž. Skrlj je bil veskrozi vnet sodelavec in pobornik Ljotičevega fašizma in se je zlasti udeleževal v gospodarskih organizacijah »Zbora«, katere pa so bile kratkega življenja. Zagrebški »Jutranji list« postavlja Ljotiča v isto vrsto kakor hrvatsko sokoletstvo, ki tudi na vse kriplice poskuša oblatiti banovino Hrvatsko in s tem zaneti med Srbi spet plamen mržnje, sovraštva in nezaupanja. Pričakovati pa je treba, da bodo oblasti naredile konec Ljotičevemu rušilnemu delovanju in da bo ta brezpomembna politična osea doživela tisti konec, kakor ga zasluži.

Mesn'ce in mesarske stojnice v nedeljah zaprte!

Celje, 4. januarja. Mesarski in klobasičarski mojstri v Celju so na prošnjo in sporazumno s pomočniki sklenili ukiniti nedeljsko obratovanje v mesnicah in na stojnicah v zimskih mesecih, in sicer od 1. decembra do 1. marca vsako leto. V nedeljo 7. januarja in naslednjo nedeljo bodo torej mesnice in mesarske stojnice zaprte. Mojstri prosijo občinstvo, naj se založi z mesom že ob sobotah.

Požar sredi Celja

Celje, 4. januarja. Snoči je nastal na podstrešju stavbe trgovca Franca Ocvirka za Kresijo ogenj, ki se je hitro razširil v sobo in kuhinjo postranske Marije Ropotarjeve. Predvčerajšnjim je najel hišni lastnik delavca, da bi mu odtajal v stranišču zamrznjeno vodovodno cev. Delavec je postavil tam pečico in vanjo natlačil oblanice, da je gorela vso noč in še včeraj. Popoldne pa se je vnelo na podstrešju tramovje in nastal je požar, ki bi bil kmalu usoden za to hišo v tej ulici, če ga ne bi gasilci že takoj v začetku zadušili. Ropotarjevi je ogenj uničil vse pohištvo, obleko in perilo, razen tega pa ji je zgorelo tudi nekaj prihranjenega denarja. Precej škode trpi tudi čevljar Berglez, ki mu je voda prišla skozi strop in poškodovala pohištvo. Cenijo, da je ta požar povzročil približno 21.000 din škode.

Požara v Stajngrobu in Parovžu pri Dobrni

Celje, 3. januarja.

V Stajngrobu blizu Gornjega grada je zgorela do tal domača opekarna, last Marije Sotler; opekarno je imel v zakupu g. Jožef Golob iz Sv. Miklavža. Skupna škoda presega 6000 din, dočim je bila opekarna zavarovana le za 4000 din. V Parovžu pri Dobrni je zgorela do tal lesena hiša Voršnikova Franca. Ogenj je nastal ob pol 12 ponoči, ko so Voršnikovi spali. Plamen je v nekaj minutah zajel vso hišo, tako da so se Voršnikovi komaj rešili iz gorčice hiše. Ker je stala hiša hiša v samotnem kraju, je bila vsaka pomoč nemogoča in so morali Voršnikovi sami gasiti, da so rešili vsaj nekaj obleke. Škoda je precejšnja, posebno, ker hiša ni bila zavarovana. Voršnikova družina je sedaj brez vsakih sredstev in je v tej hudi zimi prepuščena mrazu in pomanjkanju. Vsem dobrim srcem družino toplo priporočamo!

Filmi

»Za čast in ljubezen« (Kino Matica). Simpatičen, dober, dasi nekoliko preretoričen in prepatetičen film, posvečen spominu borca za irsko svobodo, Charlesa Stewarta Parnella. Po manuskriptu leži pretežna plat dela na ljubezenski zgodbi med njim in med Katie O'Shea, in ne na njegovih svobodoljubnih prizadevanjih ter bojih. Sentimentalna, skoraj nostalgična ljubezen med Parnellom in Katie O'Shea daje filmu svojstveni mik kljub temu, da je režiser na nekih mestih premalo rabil škarje. Režiser Stahl, ki se nam je bil uspešno predstavil z nekaterimi dobrimi reči kakor »Plovci zemlje« in drugimi, je znal tej zgodbi oskrbeti spodoben zgodovinski okvir, v katerem nam je dovolj srečno predstavil čas, ko se je Irska borila za svojo svobodo s konservativnimi angleškimi politiki. Stahlovo prikazovanje parlamentarnih bojev ima nekaj močnih prizorov, ne presega pa običajne spretnosti malo bolj nadarjenih režiserjev. Do grandioznosti v cellem kakor v podrobnostih pa se ne more vzpeti — moč prikazati zgodovinska gibalna in vzdušje nekega časa tako, da gledalec čuti usodnost dogajanja in resnično veličino boja, pa je prihranjena le redkim filmskim tvorcem. Clark Gable je kot Parnell ustvaril prikupen krepek lik, moti zlasti le njegova nova nekakšna površina in vsega sita izgovorjava. Dobra partnerka mu je Myrna Loy.

Vremensko poročilo

Bled: —5, barometer pada, drobno mede, 25 cm snega, pršič, jezero za drsanje uporabno. Škofja Loka: —6, barometer pada, drobno mede, 1 cm pršiča na 18 cm podlage. Jesenice: —7, barometer pada, zelo oblačno, 5 cm pršiča na 15 cm podlage. Mojstrana: —9, oblačno, 35 cm snega, skakalnica uporabna.

Ljubljana od včeraj do danes

Hud mraz je vladal še včeraj vse dopoldne. Vse je bilo v ivju, uhojeni sneg je škripal pod nogami. Zjutraj je bilo megleno, dopoldne pa se je siva odeja dvignila in pokazalo se je jasno zimsko nebo. Pa že kmalu popoldne se je jela čutiti odjuga, tam nad Krimom so se začeli kazati sivi oblaki, ki jih je močan veter naglo potiskal višje na nebo. Temperatura se je naglo dvigala in kmalu jo je priskelala na ničlo in še čez, na +20 Celzija. Popoldne pa oblačnost le še ni mogla prevladati, še je ostalo jasno in tudi ponoči so se izredke, štrnaste megle še kazale nemirne zvezde. Ker je proti večeru temperatura spet začela ležati nazaj pod ničlo, si nihče ni mislil, ko se je odpravil spat, da bi se do jutra utegnili pripraviti do temeljitejših vremenskih sprememb.

Snežec pada, a ne vbada...

Davi pa so se še v temi začele spuščati v poglagona vsajake jutro drobne snežinke. Že so začele stopinje prvih ljudi, ki so hoteli za dnevnimi opravki, v sveži, tenki beli plasti. In ko se je napravljal dan, je snežilo že kar pošteno. Smučarji se že veseli, da bo zdaj padlo snega vsaj toliko, da bodo imeli smučišče že v neposredni bližini mesta. Videli bomo šele, kako bo s tem novim snegom. Letošnje zimo je pokazal tako navado, da gre le malo časa in da ga tudi ne pade veliko. Kaj kmalu se nebo zjasni, in še isti dan pritise mraz, ki se pri jasnem nebu in pri vztrajnem vzhodu potem stopnjuje iz dneva v dan — do prihodnje vremenske spremembe, ki se spet razvija po istem načinu in pravilu. Bomo videli, če se bo v novem letu sneg tudi tako vedel, kakor se je bil v starem! Danes ima prvo priliko, da se pokaže!

V našem mestu je bilo davi —3,6° C. Začuda je v Mariboru ostala temperatura še vedno zelo nizka, kar —15° C. V Zagrebu so primaknili še eno stopinjo, da so Maribor posekali. V Belgradu je bilo —15° C. V Sarajevu so zapisali tokrat najnižjo temperaturo kakor je v letošnji zimi še nismo zapisali nikjer v naši državi: —25° C! Le eno samo stopinjo več, —26° C, smo v Ljubljani imeli že enkrat v tisti rekordno mrzli zimi leta 1928. Mraz je tudi na Primorju, to pa še tembolj, ker so zadnje dni tam imeli precej ostro burjo. V Splitu so imeli —4° C, na otoku Rabu —5° C, in celo v Dubrovniku je temperatura zdrsnila pod ničlo, —2° C so imeli davi. Doli na jugu je taka temperatura že salabolsko nizka! Ljudje tako za tiste kraje nenavadno nizko temperaturo obutijo še tembolj, ker se nimajo prav kam zateči. Pri nas malo pogodeš, ko greš po ulici in malo živahnije stopiš, v duhu pa te že greje misel, da bo kmalu vse dobro, ko prideš v gorko zakurjeno sobo. Tam te mraz kmalu mine. Doli na Primorju, kjer so ljudje navajeni milih, deževnih zim, pa je pesmica drugačna. Tam mora biti človek vesel že, če jo varno odnese vsaj pri človeku — da bi se kaj ogrel, če pride v hišo, o tem pa skoraj ne more biti govora, saj v večini hiš nimajo peči, ki bi jim v zimskih mesecih grele sobe!

Nesreča mladega tihotapca

Na naših mejah je marsikje življenje trdo in človek se stežka prebija iz dneva v dan, da si zasluži za vsakdanji kruh. Zlasti zadnje čase, ko smo tudi v notranjosti dežele začutili nerodne posledice spopadov v velikem svetu in ko je draginja močno pritisnila majhne ljudi, so obmejni ljudje postali veliki reveži. Kaj čuda, če marsikoga, ki se je zaman pehal, ker ima doma premalo svojega, zapelje vabljiva misel, da bi si kakšen dinarček prisluzil po strani, čeprav na način, ki se ne ujema s postavo! Ob mejah je že vsa leta v velikem cvetu tihotapstvo; nekaj so ga oblasti sicer zatrle, do kraja pa ga seveda niso mogle. V zadnjih časih se je spet nekoliko bolj razmahnilo.

Kakor drugod ob mejah, prav tako je tudi na naši zahodni meji. Dan za dnem se podajajo tihotapci na laško plat in se potem prekladajo spet nazaj na našo, da bi razpečavali pretihotapljeno blago ter pri tem zaslužili kakšne denarce. Včasih gredo po dva, po trije, marsikdo se nevarne reči loteva tudi sam, še večkrat pa odhajajo na ta nerodne in nevarne pohode cele družbe, katerih člani drug drugemu pomagajo v sreči in v nesreči.

V ljubljansko bolnišnico so včeraj pripekljali mladega fanta, ki je postal žrtev tihotapskega nagnenja. Hudo poškodovanega so ga pripeljali, tako je potolčen in ranjen, da se zdravniki resno boje za njegovo mlado življenje.

Vprašali smo, kako je bilo s to nesrečo in v kakšnih okoliščinah se je cela reč zgodila. Pa so nam povedali, da je bilo približno takole: Predvčerajšnjim se je odpravila večja druž-

ba tihotapev, ki so jo mislili ubrati na laško stran po robo. Tihotapci pa so prebrisani ljudje in prav čudno ni, če v svoji težavni »stroki« prihajajo do prav iznajdljivih reči. Tako so pogrnjali tudi način, kako se da najlaže izogniti vsem sitnostim na obmejni postaji na Rakeku — tam je namreč pregled — in v Postojni, kjer pregledajo vlake Lahi. Od obmejne postaje na Rakeku pa do jugoslovansko-italijanske meje je približno dober kilometer. Nekje na sredi tega majhnega konca železniške proge tihotapci pridejo do tira, pričakajo tovarnega vlaka in poskačejo na vagonce. Tako se lepo pretihotapijo brez sitnosti čez mejo in si prihranijo tudi sitnosti, ki bi jih utegnile zadeti pri pregledu na italijanski postaji v Postojni. Malo pod Postojno poskačejo v vlake, pa gredo za svojimi »opravki«. Kadar tse, kar so mislili, urede, se vrnejo na dogovorjeno mesto ob progi, ki pelje iz Postojne proti jugoslovansko-italijanski meji. Tod pričakajo spet tovarnega vlaka in skočijo na vagonce. Varno se prepeljejo čez mejo, malo pred postajo v Rakeku pa spet poskočijo v vagonov in se razpete na vse strani, ne da bi jih kdo mogel preganjati. Marsikje seveda neso tudi kakšne predmete z naše strani na laško, da jih tam razpečajo. Prav za prav je takih primerov, da tihotapci prenašajo blago z naše strani na laško še več kakor takih, ko blago tihotapci z laške na našo. Na oni plati imajo vselej dobre odjemalce, ki radi plačajo za naše blago tudi tedne denarce.

Tako se je predvčerajšnjim spet odpravila večja tihotapska družba z naše plati na laško. Dobro so bili otovorjeni z blagom vsake sorse. Nekateri so nosili težke nahrbtnike, kajti jasno je, da čim več prineseš na ono plat blaga, tem več denarja zaslužiš. Zato tihotapev tudi rad potrpi, če ga breme hudo teži in žuli. Spretno so se prikradali do železniške proge na odseku med rakeško železnico postajo ter jugoslovansko-italijansko mejo. Poskrili so se in pričakali vlaka, potem pa so se dvignili iz svojih skrivališč in planili proti vagonu. Čeprav so bili težko otovorjeni, so vendar srečno prišli nanje. Le enemu samemu se je primerila huda nesreča. Sedemnajstletni France Mikuš se je pognal proti vagonu, nosil pa je za svoja leta in za tako tvegan ter težaven skok mnogo pretežko breme. V nahrbtniku je imel kar 25 kilogramov tihotapskega blaga. Skok se mu je ponesrečil, nahrbtnik ga je potegnil nazaj, fant je padel vznak h progi in oblezel v nezavesti. Pri padcu si je zlomil medenico, dobil pa je tudi hude notranje poškodbe, tako da se je bati za njegovo mlado življenje. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico, kjer so se zdravniki nemudoma zavzeli zanj.

Pazite na mlade topole!

Zadnje čase so že sprehajalci opazili, da se polomljene veje mladim topolom, ki so nasajeni na pobočju pod mostovi tam na trimositju. Ljubljansko mestno poglavarstvo z vso strogostjo opozarja tako vznikle kakor hišnika pod trimostvom, pa tudi druge ljudi, da je strogo prepovedano metati sneg ali pa kakršnekoli druge predmete na pobočje pod mostovi. Za to reč pa seveda dobro ve tudi ljubljanska policija, ki je bila od ljubljanskega mestnega poglavarstva že obveščena. Na to prepoved opozarjamo občinstvo, saj bi bilo škoda, če bi koga brez potrebe zaboletela glava! Denar zlasti dandanašnji ni reč, ki bi jo človek kar tako pobiral in razmetaval!

Liški Srbi v štirih političnih strankah

Belgrad, 4. januarja. Med Srbi v banovini Hrvatski vlada velika neenotnost, kar se tiče politične opredelitve. Pri zadnjem obisku predsednika vlade Dragisa Cvetkovića v Liki se je pokazalo, da je mnogo Srbov proti samostojni demokratski stranki, ki si hoče ustvariti med prečkanskimi Srbi nekako monopolno postojanko. V to stvar pa je takoj posegel list pravosodnega ministra dr. Lazarja Markovića »Delo«, ki se bavi z razprtjimi liških Srbov in pravi, da utegnjejo Srbi zaradi svoje strankarske razcepljenosti pri prihodnjih skupščinskih in saborskih volitvah doživeti težak poraz, ker se bodo delili na štiri skupine. Najboljše bo po mnenju dr. Markovićevega glasila, da se Srbi strojnoje v vrstah radikalne stranke.

To vabilo pa se kaj čudno eliši, ker je znano, da v sami radikalni stranki ni eloge, celo precej manj kakor pa med Srbi v Liki. Skupina dr. Markovića si še vedno ni na jaenem, koliko šteje njene vojske. Do sedaj je znano, da stoji za dr. Markovičem bosanski in hercegovski radikali, vsaj večina njih, da pa v Srbiji ni videti posebnega navdušenja za njegovo akcijo. Večina radikalnih prvakov je ostala zvesta staremu Acu Stanojeviću ali pa stoji previdno ob strani in čaka, kako se bo stvar razvija. Zato ni pričakovati, da bi se razmere v radikalni stranki prehitro izboljšale in razjasnile.

Rocky ni maral nobenega odvetnika, čeprav so se mu za zagovarjanje ponujali najslovitejši advokati iz mesta in iz vse Amerike. Po večini niso za zagovarjanje zahtevali nič. Ta pravda je zbuvala tako zanimanje, da je bilo za odvokate zlata vredna, če bi bili nastopali pri tej drami o največjem razbojniku samem kot ekornim priiskledniki. Bila je pravda, ki je s svojim slovesom samim kovala za pravne nove, bodoče milione. Noben umor, nobena ugrabitev se ji po te vrste pomenu ni mogla primerjati.

Rocky je odbijal vse to mešetarsko ponujanje. Poznal je te može dovolj, da jih je lahko v tem svojem zadnjem procesu zaničljivo odbijal ter žvižgal na njihovo dvomljivo pomoč. Došli dolgo je bil Frazierjev sodrug. Pri vseh svojih zločinih ni bil tako podel, da se mu tako zakonita zagovarjala zločina in vsega zlega ne bi stajala. Hotel je biti zdaj sam, brez te zalege.

Celo porotniki so pri tej obravnavi pokazali neverjeten pogum, samostojno sodbo in nepriljubljenost. Bila je stara resnica, da se je bilo pri razpravah, pri katerih so nastopali kakšni videjšji razbojniki, nanje kaj malo zanesti. Če so bili toliko pogumni, da se niso bali groženj, ki so prihajale od gangsterskih družb, so omahnil pred genijem govornicem odvetnikov, ki so ubirali najbolj solzave strune — tiste, o katerih so vedeli, da bodo na preproste možičke — porotnike

Angeli garjevih lic

Roman s slikami

pač najbolj zanesljivo učinkovale. Prepričali so porotnike, da so razbojniki res angeli.

To pot se ni primerilo nič takega. Porotniki so bili lahko hrabri: saj ni bilo več ne strašnega Maca Keefeja in prevejanega odvetnika Frazierja. Razbojniška družba je bila razbita, brez poglavarjev. Ni se jim bilo treba bati ničesar več.

Advokatov in njihovega orožja jih je rešil Rocky sam. Zato niso došli premišljali in ugibali: ko je bilo razpravljanje in zasliševanje konec, so Rockyja v nekaj minutah soglasno obsodili na električni stol.

Rocky ni ves čas razprave trenil z očmi, ni žugnil z jezikom. Na obrazu mu je neprenehoma drhtel napol zaničljiv smehek. Smeh človeka, ki je sklenil vse račune in si želi samo, da bi se že končale vse te zunanje komedije, potrebne, da pravica spravi s poti krivega človeka. Včasih se je zdelo, da so se mu izgubile oči daleč, daleč, v kraje in čase, katerih mu ni bilo dano doživeti. Tiste trenutke je mislil na edina človeka, o katerih je vedel, da ga imata na tem sve-

tu vsaj malo rada: na prijatelja Jerryja in na Laury, ki je zdaj kdo ve kje jokala v svoji žalostni ljubezni.

Take trenutke ga je prijala bolečina, pomešana z obupom. Ni mu bilo toliko hudo zaradi sebe samega — saj je že od nekdaj računal, da se mu utegne na koncu koncev kaj takega primeriti. Hudo mu je bilo zaradi dekleta, zaradi tega, da se je epustil v to ljubezen in onesrečil še enega dobrega, nedolžnega človeka, dekletke, ki ni bil njegove ljubezni in njegove žalosti vreden.

Take trenutke je pozabil na vse, kar se je godilo okoli njega ter si nekje iz dna samega sebe zajezel, da bi vsaj za trenutek zažutil zraven sebe tisto edino ljubečje bitje, da bi čutil na svoji roki teh samotnih predsmrtnih urah roko edinega človeka, ki se je navezal nanj za življenje in smrt.

Ni mu bilo dano. Namesto te zadnje tolažbe je moral poslušati dolga navajanja svojih grehov in postav, zoper katere se je bil pregrešil.

Vseko pot, kadar mu je erce zajelo to kopnenje po Laury, ga je potem popadla obupna želja, da bi bilo že vendar

vse te morije konec. Hotelo se mu je pokoja, dolgega, zadnjega pokoja, katerega ne bo motil nihče več, nobena trudnost, nobeni tekmeči, nobena človeška zloba.

Vse to prerivanje pred sodniki se mu je zdelo neskončno dolgo. Silili so vanj z vprašanji, kakor da ga hočejo za vsako ceno pripraviti do kakih priznanj in mu siloma ustvariti kakše olajševalne okoliščine. Zato se mu je zazdelo kakor rešitev, ko je nekega jutra, zaglobljen v svoje izgubljene misli, zaelišal sodnikov resni, slovesni glas:

»Vstanite in poslušajte sodbo!«

Vstal je in se zagledal v kriz, ki mu je strmel naravnost v obraz kakor zadnji opomin. Proseče se je zazrl v mrtvi obraz in čakal. Za seboj je elišal šest glasov. Za trenutke ga je prijel, da bi se ozrl, toda potem se mu je nenadno vse zazdelo prazno in neumno. Gledal je dalje v kriz.

Sodnik je bral sodbo:

»Rocky Sullivan... tak in tak človek... je pobil premišljeno in prostovoljno toliko in toliko ljudi... svojih tovarišev... policistov... se je pregrešil razen tega še s takimi in takimi ropi, tat-

vinami, izsiljevanje... in je zaradi vsega tega po teh in teh postavah obsojen na smrt po načinu, določenem v ustavi Združenih držav...

Poslušalci v razpravni dvorani so zadrževali dih. Vse oči so bile uprte v Rockyja. Celo porotniki, ki so mu dali to obsodbo, so gledali, kako jo bo sprejel. Rocky ni trenil z očmi in se ni premaknil. Vse je pričakoval, ni mu bilo več nič novega. Prijela se ga je bila zaradi zavesti, da je tako in tako izgubljena, čudna topos in brezbriznost.

Ko je sodnik končal brati sodbo, je malo počakal, potem ga je vprašal:

»Sprejmete sodbo?«

Rocky se prvi trenutek ni niti dobro zavedel, kaj hoče od njega. Šele potem je v odgovor zmignil z rameni.

Predsednik sodišča ga je poučeval:

»Pravico imate prositi milosti pri predsedniku republike. Obžalujete vse, kar ste storili, morda se bo dalo za vas kaj doseči. Smrtno kaznen vam utegnejo spremeniti v ječo. Življenje si boste ohranili...«

Rocky je predirno pogledal moža v sodnem oblačilu in vprašal napol glasno, toda trdno:

»Čemu?«

Na to vprašanje tudi predsednik ni vedel odgovoriti in je dal zapisati, da se obsojenec odreka prošnji na naivše mesto.

Od tu in tam

Slab uspeh je imel zbor srbskih društev Bosne in Hercegovine, katerega so sklicali bosanski voditelji JNS v Doboj. V našem listu smo že poročali, da so se bosanski JNSarji začeli zavzemati za to, da bi se vsa srbska kulturna društva povezala med seboj in s tem med ljudstvom ustvarila enotno fronto za boj proti morebitni avtonomiji Bosne in Hercegovine. Odziv od strani drugih političnih skupin je bil šibek in to je dokazalo tudi sklicano zborovanje v Doboju, kjer je imel prvo besedo znani Milan Božić. Od 20.000 najavljenih gostov, jih je prišlo le 2000 s prebivalci Doboja vred. Razen JNS se ni udeležil zborovanja noben zastopnik srbskih strank, niti zemljoradnikov niti demokratov niti radikalov.

Pred sodiščem v Mitrovici sta se spet pobotala žena in nevesta, ki sta se tik pred poroko sprla. 23-letni Bogdan Utvič je obljubil svojemu dekletu, da ga bo poročil in ga tudi odpeljal na svoj dom. Tam pa sta se sprla, naka je fant dekle nagajal domov. Sodišče, ki se je na dekletovo tožbo moralo baviti s tem dogodkom, je doseglo, da sta se sprla žena in nevesta spet pobotala in da si obljubila vzeti se. Fant je dobil mesec dni odloga, da svojo obljubo izvrši in da pošlje sodišču poročni list, sicer bo moral za zapache in bo moral dekletu še povrniti plačilo odškodnino za pripravljeno balo in za prizadevanja si sramoto.

Za železniško nesrečo, ki se je na novega leta dan zgodila blizu Generalnega stola v Gorskem Kladu, poročajo časopisi, da je bil kriv zgolj nesrečen slučaj. Vlak, ki bi se moral srečati na progi, bi se po običaju morala križati na postaji v Generalnem stolu. Toda tokrat je prometnik pustil vlak, prihajajoč iz Sušaka, naprej proti postaji Zvečaj, za drugega, prihajajočega iz Karlova, pa je postavil signal na »stoj«. Strojevodja drugega vlaka pa ni videl tega znaka. Ko pa je zagledal nasproti prihajajoči vlak, je bilo že vse prepozno. Trčenje je zahtevalo dve smrtni žrtvi od vlakospremnega osebja. Posebno tragično nesrečo je doživel železničar Benič, ki ga je smrt doletela prav pred njegovo hišo. Železniške oblasti so se istega dne zvečer očistile prog, čež dan pa so morali potniki prestopati sredi proge iz enega na drug vlak.

Zgradba Borze dela so odprli pred dnevi v Sibeniku. V tej hiši se nahajajo tudi zavetišče za brezposelne delavce. Na svečanost se je zbralo mnogo uglednih gostov, v prvi vrsti hrvaški poslanec dr. Josip Berković, katerega je banka izpostava v Splitu postavila na mesto predsednika Borze dela, še prej pa je razrešila dolžnosti in odstavila predsednika borze, ki je bil socialist. — Prav zanimiv je tudi primer znanega socialističnega veljaka Vladimira Pfeifferja iz Zagreba. Mož je bil dolga leta glavni tajnik zagrebske Delavske zbornice. Pripadal je tistemu krilu delavskih voditeljev, katerim so bile volitve v Delavske zbornice neradne, da bi jih tako nihče ne mogel izpodrinuti in pregledati bolj kritično vsega denarnega poldavanja socialističnih komunistov. Pred dvema mesecema pa je bila od hrvaškega bana imenovana nova uprava Delavske zbornice, katere je začela pregledovati vse dosedanje poslovanje. Ugotovilo se je, da je glavni tajnik Pfeiffer zapeljal veliko nepravilnosti, in sicer takih, zaradi katerih je bil dan razlog, da se Pfeiffer odpusti iz službe brez odpovednega roka in brez odpravnice.

Pri predsedniku radikalne stranke, Aci Stanojeviću, ki bolega v nekem sanatoriju v Nišu, sta se zglasila podpredsednika RS, Miša Trifunović in dr. Momčilo Ninčič. Z njim sta razpravljala o političnem položaju in o stališču RS do vseh perečih vprašanj domače politike. Ko so častikarji izpraševali oba radikalna prvaka o sklicanju neke radikalne konference, je Trifunović dejal, da je kaj takega mogoče, vendar pa zaenkrat sklepa za sklicanje konference še ni. Obenem je M. Trifunović zanikal časopisne vesti, da bi bil stari Aca Stanojević nevarno bolan, pač pa je le lahko bolan zaradi motenj v želodcu. Da bi se temeljito pozdravil in se držal predpisane diete, pa bo Aca Stanojević potreben čas ostal v sanatoriju.

Konferenca za izenačenje prodajnih cen pšenice, koruze, kruha in moke za vso državo je bila predvčerajšnjim v kabinetu pravosodnega ministra dr. Markovića. Konferenca so se udeležili poleg dr. Markovića še prometni minister N. Bešlić, predstavniki trgovinskega in socialnega ministarstva ter zastopniki Privileg. izv. družbe in Zdrženja mlinarske industrije. Razgovarjali so se o tem, na kakšen način naj bi se izpeljal predlog, da se cene glavnih živil izenačijo za vso državo. Glavna ovira je pri tem strošek za prevoz žita in moke po železnici. Prav to je bilo do sedaj krivo, da so najceneje živili bogati žitodorodni kraji, najslabše pa pasivni kraji, kjer sta koruza in pšenica glavna hranilna predmeta. Dogaajalo se je, da so v najbolj oddaljenih krajih plačevali stot pšenice po 100 din dražje kakor pa v Vojvodini. Treba bo dobiti nek denarni vir, s katerim bi se krile razlike v cenah, kakor je to na primer sedaj že pri cementu, sladkorju, bencinu in monopolnih predmetih. Udeleženci konference so si bili edini v tem, da je treba siromahim krajem pomagati. Zato se bodo razprave za rešitev tega težkega in nujnega vprašanja nadaljevale po pravoslavnih božičnih praznikih.

Nove ukrepe za zaščito vinogradništva zahtevajo vinogradniki iz pasivnih krajev. Ti so mnenja, da ne bi smeli z enako mero meriti potreb vinogradništva v pasivnih krajih, kjer je vino edini izvozni pridelek, in potreb vinogradništva v krajih, ki so bogati na žito in pomeni dohodek od vina le postranski zaslužek. Povrh vsega tega pa se v žitodorodnih krajih prideluje vino mnogo slabše kakovosti kakor pa v drugih krajih. Zato pravijo vinogradniki, da bi bilo treba sadjo trle omejiti, odnosno v žitodorodnih krajih sploh prepovedati, obenem pa znižati davjate v pravih vinodorodnih krajih za polovico, po drugi strani pa te davjate povišati za vinograde v žitodorodnih krajih. Poleg tega predlagajo, naj bi država dovolila razne olajšave, ki bi omogočile izvoz večjih količin vina v tujino.

Po treh letih so odkrili sločin v vasi Sarbanovci pri Zaječarju. Leta 1937 so našli ljudje naplaveno truplo, v katerem so spoznali kmeta Janka Gjorgjevića. Prevladovalo je prepričanje, da je bil Janko pijan in da je tako po nesreči padel v vodo in utonil. Toda kmalu so se v vasi pojavile govorice, da je bil nad Jankom izvršen zločin. Ljudska govorica je označevala za morilca pokojnikovega zeta Resa so tega zeta prijeli oržniki in po kratkem zaslišanju izrekli iz njega priznanje, da je svojega tasta pahnil v vodo po nagovoru Jankovega brata Ilje. Ilja in Janko sta se tožarila zaradi njive. Zet pa je zločin izvršil, ker je mislil, da bo na ta način postal gospodar posestva svojega tasta.

Prve večje kazenske sodbe v tem letu

Stroža kazen za junake noža - Za stare krone eno leto

Ljubljana, 4. januarja. Sodni kronist lahko zapiše, da so bile takoj po novem letu izrečene že prve, strožje sodbe. Mali kazenski senat je te dni sodil junaka noža in tatove. Sodna statistika splošno navaja, da so se gotovi zločini lani znatno pomnožili, zlasti oni proti tuji lastnini; množe se silno prestopki po avtomobilskem paragrafu, kakor tudi zločini zoper varnost ljudi.

Mali kazenski senat pod predsedstvom s. o. s. g. Rajka Lederhase je večeraj sodil junaka noža, Viktorja Presekarja, ki je bil rojen v Nemčiji in je sedaj doma na Jelenku, občina Trojane. Fant je star 28 let, je silno bojevit, pravi junak noža, ki je bil že zaradi pretepa pred leti obsojen. V nedeljo maja meseca je popaval s tovariši v Novakovi gostilni v St. Gotardu. Pili so na mrtve žlahe, kakor je dejala neka priča, in sicer od 10 dopoldne do 6 zvečer. Naposled so se fantje med seboj sporekli in nastal je silen pretep. Viktor Presekar je potegnil žepni nož in začel s njim mahati okrog.

Gostilničar Stanko Novak je skočil med pretepače, jih začel miriti in nesreča je hotela, da ga je Presekar večkrat sunil z nožem. Presekar mu je na levi roki pod komolecem žile, prav tako na desni nad komolecem. Poškodbe so bile hude in njih posledica je, da je Novak trajno ohromljen na rokah.

Pred malim senatom se je večeraj Viktor Presekar moral zagovarjati zaradi obtožbe zločina hude telesne poškodbe. Bistveno je priznal dejanje, izgovarjal pa se je na popolno vinjenost, kar je splošna navada vseh junakov noža in kola. Ti ljudje se najprej zagovarjajo s silobranom, ko uvidijo, da jim tega živ človek ne verjame, pa se zatekajo k demonu-alkoholu, da bi jih rešil pred kriminalom, ko jih je poprej pogljal v boj proti bližnjemu.

Celjske novice

Smrtna nesreča. Pri Sv. Krištofu nad Laškim je padel pod voz 40letni posestnik Kačur Vladko. Kolesa so šla čezenj in mu težko ranila lobanjo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je večeraj dopoldne umrl.

Lansko leto meseca decembra je obiskalo Celje 788 tujcev, med temi 722 Jugoslovancev in 61 inozemcev. Predlanskim je obiskalo meseca decembra Celje 918, l. 1937 pa 926 tujcev.

Dražba gnoj v mestni klavnici bo 9. januarja ob 9 dopoldne. Izklicna cena je 4500 din in pod to ceno gnoj ne bo napraja.

Važno za posestnike. Kraljevska banska uprava bo v letu 1940 oddajala valilna jajca rjave in bele štajerske kokoši. Da bi se ta odlična pasma čim bolj razširila, so vabljeni kmetovalci, naj ta jajca naroče v čim večjem številu. Naročila sprejema mestno poglavarstvo, soba št. 47, do 25. januarja. Tam bodo kmetovalci dobili tudi potrebna pojasnila. Cena komadu je 1 din. Mestna občina bo kmetovalcem prispevala 50 par pri komadu, tako da bo kmetovalce plačal le 50 par za jajce.

V Zelen je umrl ustanovni član Prostovoljne gasilske čete in nestor savinjskih gasilcev, 86letni Franc Premik. Večeraj ob 3 popoldne so ga ob veliki udeležbi gasilcev in občinstva položili k večnemu počitku na pokopališču sv. Kancijana. Naj mu bo ohranjen lep spomin!

Iz Cerknice

Letna statistika. V preteklem letu je bilo v naši župniji, h kateri je spadal še Rakek, ki je od novega leta zasebna župnija — rojenih 49 otrok, na Rakeku samem pa 14 otrok. Žalobno pa moramo letos zabeležiti večje število smrtnih slučajev in sicer 56. Poročenih je bilo 27 parov.

Ljudje, ne dajte se begati! Tudi po naših krajih že dalj časa govorijo, da bodo oblasti pobrale vse papirnati denar in ga popočile ter vzele po 30%. Tako daleč je že, da niti drobiža ni dobiti. Baje pa je to vest zadoneli potrjevali celo neki uniformirani državni organi. Tudi to je vest tukajšnjih komunistov, ki s tekmami in sličnimi vestmi begajo pošteno ljudstvo. Nekateri med temi celo pravijo, da imajo »sigurne zveze« in da jim take vesti prihajajo iz zanesljivih virov! Prav bi bilo, da bi oblasti posevile malo več paznje nad takimi rdečimi agitatorji in vzemirjevalci in da bi vsakega pošteno prijeli!

Smrt v bolnišnici. Na Novega leta dan so odpeljali v ljubljansko bolnišnico poznega Franceta Znidaršiča p. d. Šentkovega očeta. Toda že v terek je dospela žalostna vest, da mu ni bilo več pomoči. Pokopan bo na ljubljanskem pokopališču. Poštenemu, zavednemu katoliškemu možu naj sveti večna luč, ostalim naše iskreno sožalje!

Vsem naročnikom »Slovenskega doma«. Začeli smo novo leto. Vse najboljše smo si želeli. Porodila pa se je še ena želja. Naj bi bili vsi naši dolgovci pri upravi »Slov. doma« poravnani. Sklenimo pa tudi, da bomo ob Novem letu vsak in vsi pridobili vsaj po enega novega naročnika. »Saj je »Slovenski dom« najboljši katoliški popoldnevnik. V katerem listu pa je objavljenih toliko vesti iz vsega sveta, na kratak in jednat način? V katerem listu izveste o vseh domačih vesteh najhitreje? Kje dobiti boljše in zanimivejše novice? Kateri list objavlja najboljše podlistke? »Slovenski dom« je to, največje in najhitreje dostavljene list. Dobite ga še isti dan. Naročila sprejema kolporter g. Potonik ali pa direktno uprava lista v Ljubljani.

Poseben posesti turistiški vlak bo vozil jutri popoldne na Gorenjsko. Odhod iz Ljubljane ob 14.35, ustavlja se pa do Jesenic le na postajah Skofja Loka, Kranj, Podnart-Kropa, Lesce-Bled, Zirovnica in Jesenice od Jesenic dalje do Bohinjske Bistrice in Rateče-Planice pa na vseh postajah. Tako prihaja v Rateče-Planico že ob 17.09, v Bohinjsko Bistrico pa ob 17.04. Ta vlak, ki pripelje tako hitro v naše najlepše zimskošportne kraje, bodo emučarji gotovo radi izkoristili. Vozne karte tega vlaka (pri enabavi posebej poudariti) veljajo v soboto zvečer s turistom (prihod v Ljubljano ob 22.10), v nedeljo ves dan, v ponedeljek dopoldne pa z vsemi rednimi vlaki. Ista ugodnost velja tudi za sobotni jutranji turistiški vlak.

Sezonski vlaki. Do 10. 4. m. bosta vozila že vpeljana brza vlaka št. 9 (odhod iz Ljubljane ob 22.02 in prihod v Belgrad ob 8.40) ter št. 10 (odhod iz Belgrada ob 20.58, prihod v Ljubljano ob 7.40, prihod na Jesenice ob 9.22). Ta vlaka sta dobro kurjena in imata vedno dovolj mesta, tako da je potovanje z njima prav priporočljivo. Od sedanje zasedenosti vlakov je tudi odvisno, kdaj se bosta ta vlaka lahko zopet vpeljala kot redna zveza Slovenije z Belgradom in Zagrebom. Vse naše na tej poti potujoče občinstvo naj bi pri tem sodelovalo ter dosledno uporabljalo ta dva vlaka, posebno pa še na povratku iz Belgrada, ker prihaja iz Ljubljane že ob 7.40.

Viktor Presekar je bil obsojen na 1 leto in 2 meseca založenja, poškodovancu pa ima za enkrat izplačati 4000 din za bolečine. Predsednik po sodbi:

»Sprejemite kazen? Spili ste toliko, da ste postali kramljani!»

»Ne sprejemem. Malo preveč je« je obtoženec rezko odvrnil. Prijavil je revizijo in priziv. Zapustil je dvorano. Čez dobro uro je bil zopet pri mahal v dvorano in sporočil predsedniku: »Sprejemite kazen!« — Moral bi iti takoj v zapor, pa je prosil za odlog kazni za nekaj dni.

Za star avstrijski »petakone« (5 kron) in star goldinar dobiti 1 leto robije, je prav slabo. To je občutni pokloni vlomilec in rokomah Polde Debeljak. Sodnikom kazenskega senata je pripovedoval prav čedno zgodbo. Tam na Gorenjskem je popaval. Pravijo, da ga je tja zavlekel neki avtomobil. Sam pravi, da je bil zelo vinjen in ni vedel, kaj je počel. Toliko se mu je sanjalo, da mu je neki prijatelj pravil, da imajo tam pri Kosovih veliko denarja. Našel je večni ključ, odprl glavna vrata in stopil v prazno hišo, kajti vsi domači so bili pri jutranji maši. Vse sobe je preobrnil. Odpiral je omare. Denarja nikjer. Hlapcu Knaflju je naposled pobral star talar za 5 kron in star avstrijski goldinar. Prvi je domov prišel hlapec Knaflj. Debeljak je urno skočil iz hiše in začel bežati proti gozdu. Za njim vaščani. Obrnil se je proti zasledovalcem in zagrozil: »Stojte! Takoj streljajte!« Prijeli so ga, prepleli in nato izročili orožnikom. Polde Debeljak je sicer star kriminalen tip. Presedel je že leta po ječah. Za ta vlom v Zgošah je poleg bunk prejel večeraj na sodišču 1 leto robije. Polde je kazen sprejel in se sodnikom ponižno priklonil, ker je sam pričakoval trojno poročilo.

Sah v Celju

Celje, 3. januarja. Celjski šahovski klub je zaključil svoj splošni turnir pod vodstvom Vika Latinovića. Meseca oktobra se je prijavilo 16 igralcev, med tekmo pa so štirje odstopili. Od 12 možnih točk so dosegli 50%, naslov zmagovalca in pravico udeležbe na glavnem turnirju, ki se prične ta teden, sledeči igralci: prvenstvo in prvo nagrado si je priboril g. prof. Tavčar z 11 in pol točkami, to je 95%, sledijo gg. Jože Reichman 10 točk (83%), g. Jože Kroflič 9 točk (75%), g. dr. Čerin 8 in pol točke (70%), zmagovalci brez nagrade so Zigo Vučković 8 točk (66%), Franjo Eisenbacher in Viktor Lauš s 7 točk. (58%), katehet Ignacij Feguš iz St. Jurja je dosegel 6 točk (50%). Prijave upravičencev za glavni turnir se sprejemajo samo še ta teden v klubski sobi v hotelu Evropi.

Povljanje mezd v posameznih tovarnah

O povišanju mezd in plač v posameznih tovarnah in tirkah v Celju smo poročali z željo, da bi ta poročila bila kot nekako opozorilo, da zvišajo mezde in plače tudi druga podjetja, ki tega dosedaj še niso storila. Javnost je z veseljem in zadovoljstvom sprejela te novice, ker je videla, da je še nekaj podjetnikov, ki razumejo težak položaj delavstva in nameščencev v času, ko je draginja tako narasla. Seveda pa je ostalo še mnogo trdkih, ki doslej niso storile svoje socialne dolžnosti, kljub temu, da je bilo že toliko intervencij, kljub temu, da je delavstvo prosilo, da je bilo razpravljano to težko stanje na javnih zborovanjih, sejah in sestankih in da se je pokazala nujna potreba po zvišanju plač!

Izkazale pa so se zopet nekatere trdke, kar z veseljem sporočamo javnosti v vednost. Trdka Stermečki v Celju je zvišala mezde za 20%. Povišanje mezde velja od 1. decembra 1939 dalje. Tovarna »Jugotanine« v Sevnici je povišala mezdo za 50 par na uro, obenem pa je izplačala vsem delavcem in nameščencem lepe novoletne nagrade. Prav tako je povišala mezde parna žaga v Sevnici od 25 do 50 par na uro. Razveseljivo tudi o drugih celjskih trdkah, ki dosedaj še niso povišale delavcem mezd, čeprav dobro vedo, da je v Celju življenje veliko dražje kot drugod.

Športne vesti

Veliki načrti za letošnjo nogometno sezono. Bilanca mednarodnih nogometnih tekem v preteklem letu za jugoslovanski nogomet ni bila posebna ugodna. Razen zmage nad Angleži, ki je prišla povsem nepričakovano, so bile vse ostale mednarodne nogometne tekme negativne, tako, da so popolnoma zasenčile lepo zmago državne reprezentance nad Angleži. Tem neuspehom so bile v veliki meri tudi krive neurejene razmere. Zaenkrat je sedaj to urejeno in vrhovna nogometna zveza se že s polno paro pripravlja na novo letošnjo sezono.

Vrhovna nogometna zveza je do danes že perfekturala mednarodne nogometne tekme z Madžarsko, Nemčijo, Češko in Romunijo. Nadalje pa je še v razgovorih za mednarodne tekme z reprezentancami Španije, Italije, Portugalske in eventualno še s Švico. Prav tako pa pripravljata tudi zagrebska nogometna podzveza nekaj medmestnih tekem, ki naj bi jih igral Zagreb v okviru dvajsetletnice zagrebske nogometne podzveze.

Zagrebski hokejisti so pridni. Po hokejski tekmi v Vraždinu s tamkajšnjim VSK je zagrebski Maraton gostoval v Karlovcu, kjer je nastopil proti tamkajšnjemu hokejskemu klubu SK Primorac. Tekma se je končala z rezultatom 6 : 2 za Zagrebčane.

Nedeljske smučarske tekme

Smučarski klub Ljubljana bo izvedel svoje klubske prvenstvene tekme na Pokljuki. Prireditelji so spored razdelili takole: V petek 5. t. m. dopoldne bo tek na cca. 15 km, v soboto 6. t. m. popoldne bodo skoki na 40 meterski skakalnici, v terek 9. t. m. pa bodo slednjič še tekme v alpskih disciplinah na Lipnici.

SK Ilirija razpisuje tekme za klubsko prvenstvo za leto 1940, katere se bodo vršile 6. januarja in 7. januarja v Planici. Spored tekem:

6. januarja 1940 ob 10 tek na 14 km za seniorje, 9 km za jun., 5 km za naraščaj in na 3 km za mladino. Start in cilj pri domu SK Ilirije. — 7. januarja 1940: Ob 10 skoki za mladino, naraščaj in jun. na 25 met. skakalnici. — Ob 13.30 skoki za sen. na 40 met. skakalnici.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer sko stanje	Temperatura v °C		Relativna vlaga v %	Oblačno- sti	Veter (amer. jakost)	Padavine	
		nač. večja	nač. manjša				m/m	vrsta
Ljubljana	761.2	0.8	-3.6	90	10	NE ₁	0.1	sneg
Maribor	762.3	-3.3	-15.0	90	10	0	—	—
Zagreb	762.2	0.0	-15.0	90	10	0	—	—
Belgrad	766.4	-2.0	-15.0	90	0	WSW ₁	—	—
Sarajevo	770.6	-1.0	-21.0	80	10	0	—	—
Vis	765.6	2.0	-4.0	90	0	NNE ₂	—	—
Split	765.6	3.0	-4.0	40	2	NNE ₂	—	—
Kumbar	763.5	5.0	-1.0	40	0	NNE ₂	—	—
Rab	766.5	5.0	-5.0	40	7	ENE ₂	—	—
Duopolniti	763.5	7.0	-2.0	40	0	NE ₂	—	—

Vremenska napoved: Oblačno, spremenljivo in topleje vreme. Ponekod manjše snežne padavine. Najmanjša toplota zraka na letališču — 4.8° C

Koledar

Danes, četrtek, 4. januarja: Tit, škof.
Petek, 5. januarja: Telesfor, p.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet Tyrševa 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trd 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

V Frančiškanski dvorani v Ljubljani bo na praznik sv. Treh kraljev, 6. t. m., ob 8 zvečer gostovala igralska družina Prosvetnega društva iz Stare Loke pri Škofji Loki z dramo, ki jo je napisal leneški pisatelj France Klinar: »Plavž«. Ta globoka drama prikazuje borbo našega človeka proti tuje-izkoriščevalcu in proti domačinu-zapejancu in zaslepljencu. Najboljši igralci staroškoške prosvete vam jamčijo za dobro voljo, za katero bodo poskrbeli tudi domači godbeniki. — Vabijo gostje iz Stare Loke.

Pianistka Pia Pitini, ki bo koncertirala prihodnji ponedeljek v Ljubljani, je znana italijanska pianistka, ki je dobila na raznih mednarodnih tekmovanjih največja priznanja. Udeležila se je med drugim Chopinovega festivala v Varšavi l. 1937. in Lisztovega v Budimpešti l. 1933. Sedaj koncertira stalno predvsem po Italiji in ima povsod najlepše kritike. Smatrajo jo kot najboljšo pianistko mlajše italijanske pianistične generacije. Koncert bo v ponedeljek 8. t. m. ob 20 v mali Filharmonični dvorani. Vstopnice so na razpolago v knjižarni Glasbene Matice.

Pevski zbor Glasbene Matice obvešča svoje članstvo, da drevi ne bo vaje, pač pa bodo vaje za moški zbor v nedeljo (7. januarja) ob 10 ter v ponedeljek in terek ob 20; ženski zbor ima redno vajo v terek ob 20. Moške vaje bo vodil ravatelj M. Polič. Odbor pevskega zbora ima drevi ob 20 sejo. — Odbor.

Smrtna kosa. Umrl je naš član in odbornik, gospod Franc Marn, železniški zvanik in v pokolu. Pogreb bo v četrtek, dne 4. januarja 1940 ob 4. uri popoldne iz mrliške veže splošne bolnice na pokopališče s v. Križu. — Železnice upokojence vljudo vabimo, naj se pogreba udeležijo. — Društvo železniških upokojencev v Ljubljani.

Režijski tečaj za društva, ki so včlanjena pri Prosvetni zvezi bo 6. in 7. januarja in sicer v risalnici državnega učiteljskega na Resljevi cesti. Tečaj se prične v soboto, 6. januarja ob 9 dopoldne in se bo končal 7. januarja ob 17. Tečajniki naj imajo s seboj potrdila svojih društev. Pred pričetkom tečaja pa kupijo dramo: Vera in nevera v 3. dejanjih, ki stane 5 din, ker bodo to dramo praktično režirali. Knjižica se bo dobila pri vrodu v risalnici.

Gledališče mladih. Ponovitev Georg Büchnerjeve tragedije v 21. slikah bo v terek, 9. januarja ob 20 v frančiškanski dvorani. Tragedijo je režiral in ji oskrbel svojevrstno sceno Zvonimir Sintič, absolvent praškega konservatorija. Vstopnice bodo v predprodaji v ponedeljek in terek od 10 do 12 in od 14 do 18 in eno uro pred predstavo.

Predavanje S. P. D. V mesecu januarju 1940 priredi Slovensko planinsko društvo že svoje tretje predavanje v letošnji zimski seziji. Tokrat bo predaval g. prof. dr. Bohine Valter »O svetlih jezerih in svetih gorah« vsega sveta. Planinski narodi pripisujejo določenim goram posebne moči ter jih obhajajo. Predavanja bodo spremljale številne skioptične slike. Predavanje bo v petek, dne 12. t. m. ob 20 v dvorani Delavske Zbornice na Mildošičevi cesti. Planinci, rezervirajte si ta večer, za to zanimivo predavanje.

Narodni obrambni fond — odmera za l. 1940. Davčna uprava Ljubljana mesto razglašja. Zaradi pravilne odmere morajo vsi davčni zavezanci, ki imajo 3 ali več živih zakonskih otrok izpod 21. leta starosti vložiti v času od 1. do 31. januarja 1940 prijavo, v kateri je navesti imena in rojstne podatke otrok. Prijave je treba kolkovati z 10 din. Tiskovine za prijave se dode pri davčni upravi Ljubljana, Vodnikov trg 5-l. nadstropje, soba št. 3. Prijave, vložene po 31. januarjem, se pri odmeri obrambnega fonda ne bodo upštevale. V istem roku morajo predložiti davčni upravi prijave tudi vsi preko 30 let stari moški davčni zavezanci: a) samci, b) oženjeni in vdovci brez otrok. Onim davčnim zavezancem, katerim so otroci pomrli in sedaj nimajo nobenega otroka, prijaviti ni treba vlagati.

Prosvetnega večera v petek, 5. t. m. ne bo, ker še trajajo božične počitnice. Pač pa že sedaj opozarjamo na zanimivo predavanje, ki bo na XI. prosvetnem večeru 12. januarja, ko bo predaval dr. Ivo Pire, ravatelj Higijenskega zavoda o narodni razi in zdravju države.

Ljubljansko gledališče

Drama. Začetek ob 20.

Četrtek, 4. januarja: »Kupčija s smrtjo«. Red A. Petek, 5. januarja ob 15: »Antigona«. Ljudska predstava po globoko znižanih cenah od 16 din navzdol.

Sobota, 6. jan. ob 15: »Peterčkov poslednje sanje«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Kupčija s smrtjo«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 7. jan. ob 15: »Neopravičena ura«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Tri komedije«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. Začetek ob 20.

Četrtek, 4. januarja: »Nižava«. Red Četrtek. Petek, 5. januarja: »Frasquita«. Izven. Gostuje Zlata Gjurgjevac.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 4. januarja ob 20: »Zaroka na Jadranu«. Red B. Petek, 5. januarja ob 20: »Vse za šalo«. Znižane cene.

